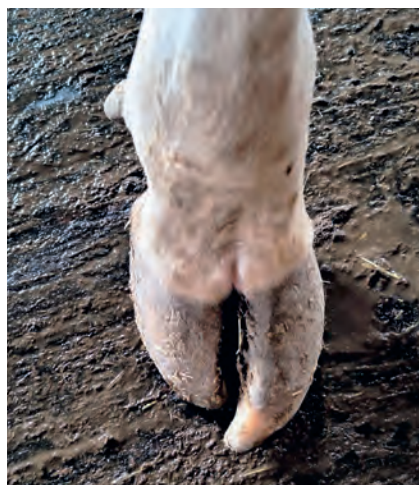

Imaxes 1 e 2. Pezuños en tirabuzón inverso (pezuño medial da extremidade dianteira e traseira respectivamente)

Pezuño en tirabuzón inverso: unha lesión que nace na recría

Nos últimos anos, os profesionais da podoloxía bovina están detectando con maior frecuencia unha deformación característica nos pezuños do gando leiteiro, a denominada 'pezuño en tirabuzón inverso'.

A continuación, poñemos o foco nesta lesión que debemos combater con prevención e control temperán.

Marc Pineda

DVM Especialista en saúde podal, Picovets Asturias

O que inicialmente se consideraba unha anomalía puntual comeza a interpretarse coma un problema de maior alcance, con características propias dunha síndrome.

Esta lesión caracterízase por unha torsión progresiva da parede dos pezuños mediais, que perde a súa alinación normal e adopta unha forma retorcida. Aínda que tradicionalmente se asociou a un compoñente xenético, cada vez hai máis evidencias de que o **ambiente da recría xoga un papel determinante no seu desenvolvemento e expresión.**

UN PROBLEMA QUE APARECE CADA VEZ ANTES

Clasicamente, este tipo de deformación observábase en vacas adultas, afectando de forma illada a unha extremidade. Porén, na actualidade é cada vez máis habitual detectala en animais novos e con afectación

simultánea de ambos os pezuños mediais das extremidades traseiras.

Este cambio no patrón de presentación é clave, xa que indica que non estamos tan só ante un problema hereditario, senón ante un fenómeno no que o ambiente ten un peso decisivo. De feito, observouse a súa aparición en diferentes razas que comparten as mesmas instalacións, o que reforza esta hipótese.

Ademais, unha vez que a deformación se establece, vólvese irreversible ao producir modificacións na estrutura interna do pezuño, en concreto na terceira falanxe (imaxe 3). Por iso, o enfoque debe centrarse na prevención e o control temperán.

CONSECUENCIAS PRODUTIVAS E SANITARIAS

Máis alá da alteración morfolóxica, o principal problema desta lesión é o seu impacto funcional.

Os pezuños afectados tenden a converterse en puntos de apoio principais, o que xera unha sobrecarga crónica.

Como consecuencia, aumenta o risco de desenvolver lesións secundarias, especialmente úlceras de sola, que, ademais, presentan peor evolución que en animais con pezuños normais. Isto repercute directamente no benestar animal, a produción e a lonxevidade das vacas.

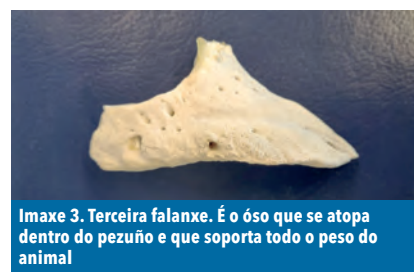
O PAPEL CLAVE DO DESEÑO DA RECRÍA

Un dos aspectos máis relevantes é que esta patoloxía está estreitamente ligada ao deseño e manexo das instalacións de recría. Durante anos, estas instalacións concibíronse como unha adaptación das de vacas adultas, sen ter en conta as necesidades específicas de xatas e xovencas. Establecen as bases da saúde podal futura.

ZONA DE ALIMENTACIÓN: COMPETENCIA E SOBRECARGA

Un deseño inadecuado do comedero e a cornadiza pode favorecer unha excesiva presión sobre os pezuños traseiros mediais. A falta de espazo ou de acceso ao alimento xera competencia entre animais, o que aumenta a tracción e os esforzos mecánicos durante a alimentación.

Detalles como a altura do comedero, a inclinación da cornadiza ou a correcta dispoñibilidade de alimento

Imaxe 3. Terceira falanxe. É o óso que se atopa dentro do pezuño e que soporta todo o peso do animal

inflúen directamente en como o animal distribúe o seu peso e na carga que soportan os seus pezuños.

SOLOS: EXCESO DE AMARRE, EXCESO DE PROBLEMA

O tipo de solo é outro factor determinante. En animais novos, superficies con demasiado amarre favorecen unha maior capacidade de tracción, o que incrementa as forzas que actúan sobre o pezuño en desenvolvemento.

Por iso, é recomendable adaptar a rugosidade do solo á idade do animal, evitando superficies excesivamente agresivas en fases temperás e axustando progresivamente o deseño conforme o animal crece.

ZONA DE DESCANSO: MÁIS IMPORTANTE DO QUE PARECE

O descanso tamén inflúe na aparición desta lesión. Sistemas que permiten maior liberdade de movemento e reducen a presión continuada sobre os pezuños, como currais sen cubículos, poden contribuír a diminuír a súa incidencia.

En caso de utilizar cubículos, o seu correcto dimensionamento e o tipo de material empregado son aspectos clave para evitar efectos negativos indirectos, coma o aumento da tracción nos corredores.

Prevenção: actuar antes de que sexa visible

Dado que o pezuño en tirabuzón inverso non ten solución unha vez instaurada, a estratexia debe centrarse en minimizar os factores que favorecen a súa aparición. Isto implica:

- adaptar as instalacións ao tamaño e idade dos animais,
- reducir a competencia no acceso ao alimento,
- controlar as características do solo para limitar a tracción excesiva,
- favorecer condicións de descanso adecuadas.

En definitiva, trátase de entender que a saúde podal non comeza nos animais adultos, senón na recría.

Táboa 1. Prevención do pezuño en *tirabuzón inverso*

Área de actuación	Clave práctica preventiva
Instalacións	Adaptar deseño ao tamaño e idade da recría
Alimentación	1:1 en cornadiza e comida sempre accesible
Comedeiro	Elevado (≥ 15 cm) e ben dimensionado
Chans	Baixa agresividade en novos, adaptar o raído coa idade
Tracción	Evitar exceso de amarre en zona de alimentación
Descanso	Priorizar corrais sen cubículos
Manexo	Reducir competencia e empurróns
Detección	Revisar pezuños dende a recría
Enfoque	Prevención: lesión irreversible unha vez que aparece

Imaxe 4. Zona de alimentación libre para recría

Imaxe 5. Cornadiza con medidas inadecuadas para o tamaño dos animais aloxados

Imaxe 6. Chans sen raíar ou con raído moi suave para evitar o exceso de tracción

Imaxe 7. Cubículo para recría con cama de goma e palla; o material que caía ao corredor non é agresivo nin facilita un aumento indesexado da tracción dos pezuños

UNHA REFLEXIÓN FINAL

As vacas soportan todo o seu peso sobre unha estrutura extremadamente reducida: a terceira falanxe. En certo modo, camiñan coma unha bailarina apoiada sobre a punta dun dedo. Este feito explica por que pequenas alteracións no seu espazo ou no manexo poden ter consecuencias importantes. A aparición do pezuño en *tirabuzón inverso* é un bo exemplo disto: unha lesión complexa, multifactorial e, sobre todo, evitable se se actúa sobre os factores ambientais que a ocasionan. ■

Imaxe 8. Zona de descanso da recría sen cubículos e cama fría

RAYADO Y PICADO de pasillos de establos

Marcos Villamide:
626 096 129

Marcos Villamide Construcciones S.L.U | Álvaro, s/n 27248 A Pastoriza (Lugo)

